

Subjekt a pravda

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2003](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2003](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 5. 11. 2003
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 5. 11. 2003

Subjekt a pravda

Pochopíme-li svět jako orientovaný „prostor“, v němž orientovanost znamená prostě to, že cokoli se v tomto prostoru děje, děje se buď dobře nebo špatně, nebo přesněji: děje se buď lépe nebo hůře, a to ve dvojím vztahu: a) ve vztahu k této orientovanosti, k tomuto poli plus-mínusového „sklonu“, po němž lze jít buď „po svodnici“ nahoru nebo dolů (anebo dlouho zůstat na stejné výšce, tedy pohybovat se po), b) ve vztahu k dané konkrétní situaci (která je ovšem také v pohybu, v proměně). „To pravé“, které by mělo být uskutečněno, provedeno v dané situaci, je tedy bytostně podvojně relativní, ale právě ve své „relativitě“ (tj. vztaženosti) není libovolné, nýbrž zůstává pod „normou“, totiž pod normou „pravosti“ (příp. pravdivosti). Co je však zcela rozhodující: „to pravé“ se může uskutečňovat jen tak, že je uskutečňováno konkrétními subjekty, tedy jejich akcemi, jejich prostřednictvím. A právě tyto akce musí být v nějakém směru přiměřené dané situaci (a situaci tu musíme chápat velmi široce, tedy nejen jako nějakou aktuální souhrn okolností; ta je jen jednou stránkou či složkou celkové situace; velmi důležité jsou perspektivy časové). Pravda je tedy prvotně základně pravdou pro subjekt (pro subjekty) a teprve druhotně a odvozeně je pravdou o okolnostech, o věcech a situacích.

(Písek, 031105-2.)